تأثیر اظهار احتمالات و جمع شواهد در پیشرفت علم

علی ای حال ما فعلاً طبق فهم مرحوم صدوق که در فقیه آوردهاند، ازیده را به همان جمع عرضی –نیت- میگیریم. اصحاب هم همینطور جمع کردهاند. ولی آن احتمالی که آن روز عرض کردم بهعنوان احتمالی است که در فضای فقه الحدیث در ذهنمان باشد. چه بسا بعداً شواهد آن محتملات زیاد شود. این خیلی مهم است؛ تجمیع شواهد و تشابک شواهد؛ اینکه آدم در فکر اینها باشد و آنها را جمعآوری کند تا در ذهن ناظرین آیندهٔ، درجهٔ تصدیقشان بالا برود. الآن ممکن است که خود ما یک احتمالی را عرض بکنم و همه ما بگوییم که شصت درصد است. اما بعد از اینکه ناظرین دیگر آمدند و از جاهای دیگر شواهدی را جمع کردند، شاید این شواهد سی درصد بشود و گاهی این شصت درصد الآن ما برای آنها هشتاد درصد میشود. آنها هم که مقلد ما نبودند. تنها یک راهی باز شده و یک احتمالی از حیث شواهد شروع شده است. ذهن آنها آزاد است و شروع میکنند به پیدا کردن شواهد. چیزهایی را که ما توجه نکردهایم را پیدا میکنند. آنها را کنار اینها میگذارند. این برای فضای بحث علمی خیلی نافع است. یعنی در یک فضایی، مستظهارات و معنایای در روایات ولو از باب تعدد لفظ و استعمال لفظ در اکثر از یک معنا یک وجهش قوی بشود. از این حیث که مستظهر به شواهدی خوبی شود. شواهدی که نوع ناظرین عقلاء قوم تأیید میکنند کهاین وجهی است که میتواند باشد و مقبول باشد.

بازبینی #1
ایجاد شده 30 مه 2026 14:35:56 توسط ... .
به روزرسانی شده 30 مه 2026 14:36:12 توسط ... .